

DENGÊ

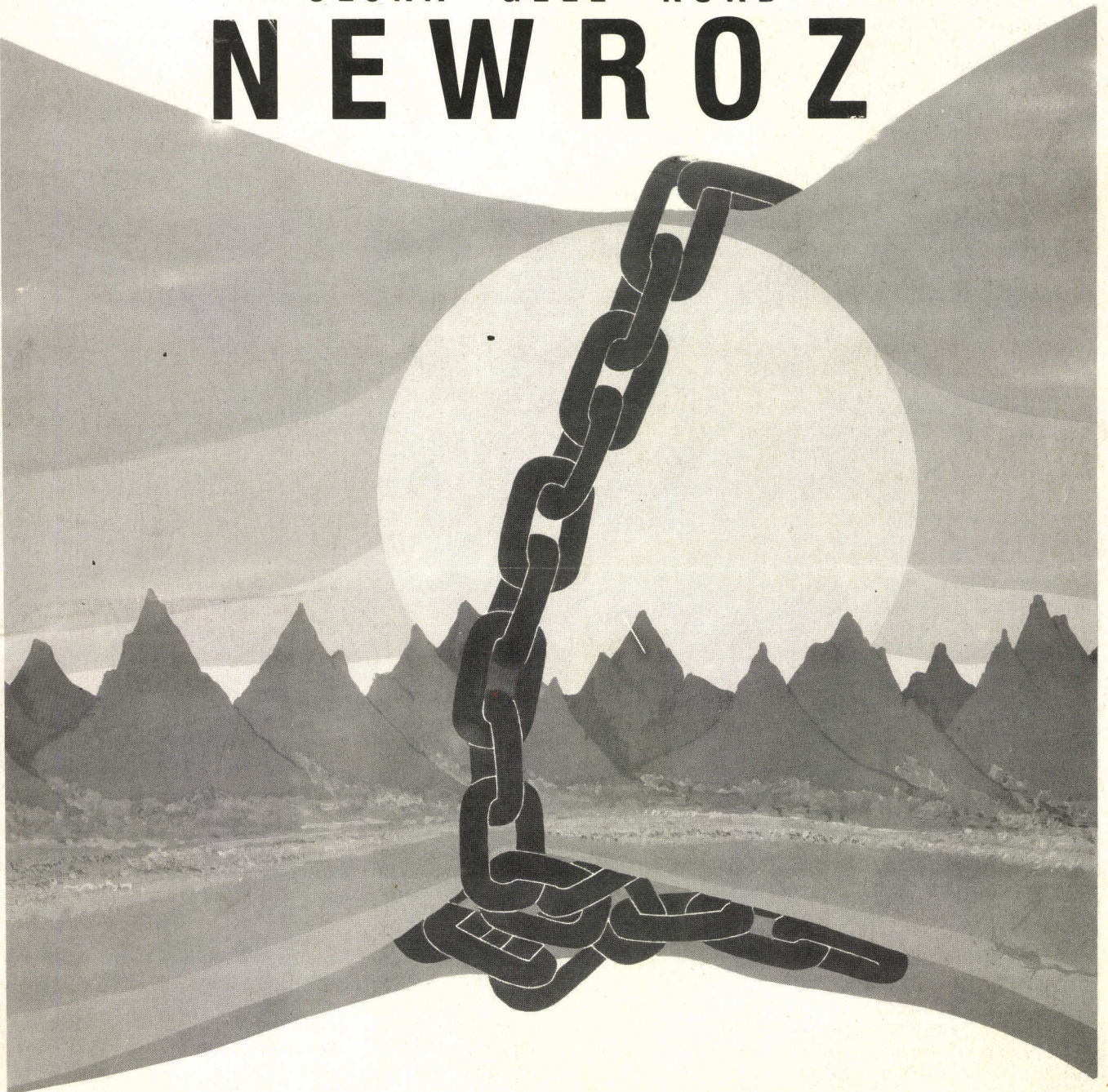
KOMKAR

Sal : 7
Wext : 7.2.1987
Hejmar : 93-94
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

CEJNA GELE KURD

NEWROZ

16 Kürdistanlı Örgüt

PALME CİNAYETİNİ BİRKEZ DAHA KINADI

28 Aralık 1986'da İsveç'in başkenti Stokholm'de 16 Kürdistanlı parti Olof Palme'nin öldürülmesiyle ilgili bir bildiri yayınladılar.

Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB), Irak Kürdistan Demokrat Partisi, Irak Kürdistan Sosyalist Partisi, Kürt Sosyalist Partisi (PASOK), Kürdistan Demokratik Halk Partisi, İran Kürdistan Demokrat Partisi, Kürdistan Demokratik Birlik Cephesi (İran), Suriye Kürt Halk Birliği Partisi, Suriye Kürt İlerici Demokratik Partisi, Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi, Yekitiya Sosyalist a Kurdistan, Tevgera Sosyalist a Kurdistanê, Kürdistan İşçi Partisi (KİP), Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları-Sosyalist Eğilim, Tekoşin, Suriye Kürt Sol Partisi yayınladıkları bildiriye Palme'nin öldürülmesinin arkasında bir Kürt örgütünün olduğuna dair son günlerde spekülasyonların yapıldığına dikkat çekiliyor. Bunun Kürt halkının mücadelesini zedelediği söylenerek şu görüşlere yer veriliyor:

"Bizler, Kürdistan'ın her dört parçasından Kürt halkının örgütleri olarak, Olof Palme gibi bir insanın öldürülmesinde Kürt halkının hiçbir yararının olmadığını bir kez daha vurguluyoruz. Olof Palme seçkin bir lider, büyük bir hümanist, tanınmış bir barış yanlısı ve aynı zamanda Kürt halkının saygın bir dostu idi. Olof Palme, devlet ve hükümet başkanları arasında, Kürt ulusunu cesaretle destekleyenlerden biri idi ve 'Kürtler de kendi ulusal hak ve özgürlüklerine kavuşmalıdırlar' diyordu. Bu nedenledir ki O. Palme'nin öldürülmesi ile Kürt halkının düşmanları sevindiler, buna karşılık Kürt halkı ve onun yurtsever örgütleri değerli bir dostu kaybetmenin üzüntüsünü yaşadılar.

Bizim görüş ve inancımıza göre bu olay ve onun bazı basın-yayın organlarında Kürt halkının ismi ile ilişkilendirilmesi, en saldırgan emperyalist güçlerin, barış düşmanlarının, silah tekelininin, ırkçı rejim ve güçlerin, Kürdistan'ı işgal eden devletlerin —özellikle faşist Türkiye devletinin — çıkarınadır, CIA ve MIT'in çıkarınadır. Çünkü onlar, Palme'nin barış için yürüttüğü değerli mücadeleden, ezilen ulusların emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verdikleri mücadeleye —Kürt ulusu da dahil olmak üzere— gösterdiği destekten oldukça rahatsızdılar."

Gerçeğin biran önce açığa çıkarılması, olayın faili ve onun destekleyicilerinin kimler olduğunun tesbit edilmesi en büyük isteğimizdir. O. Palme'nin katili hangi ulusal kimliğe sahip olursa olsun, hiç kuşkusuz ki o, gerici liğin ve zorbalığın bir maşasıdır ve asla kendi halkını temsil edemez."

Bildiriye Kürdistan'ın dört devlet arasında bölünmüş olduğu ve Kürt halkının emperyalizme ve zorbalığa karşı verdiği ulusal kurtuluş ve özgürlük sa-

vaşının haklı olduğu, bu haklı savaşın kızıl terör olarak adlandırılmayacağı vurgulanıyor ve şöyle deniyor:

"Kürdistan'ın her dört parçasından siyasi örgütler olarak bizler, Olof Palme'nin öldürülmesinde yer alan kişi ya

da güçler hangi ulusal kimliğe sahip olurlarsa olsunlar, yalnızca gerici güçlerin planlarını yerine getirdikleri konusunda görüş birliğindeyiz. Bizler bu kararlık olayı, her türden terörizmi şiddetle mahkum ediyoruz.

YURT DIŞINDAKİ KÜRDİSTANLI ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ BİRLİK TOPLANTISI YAPTI

Yurt dışındaki Kürdistanlı öğrenci örgütleri, geçmişte Kürt halkı üzerindeki baskıyı teşhir etme, halkımızın özgürlük mücadelesini uluslararası planda tanıtmaya, ona destek olmadan küçümsemeyecek çalışmalar yürüttüler.

1975 yenilgisi ve sonrası siyasi gelişmeler, Irak Kürdistanı'ndaki Kürt örgütleri arasındaki silahlı çatışmalar, yurt dışındaki öğrenci örgütlerini de etkiledi. Kürt öğrenci örgütleri parçalandı, güç kaybettiler, çalışmaları aksadı.

Son dönemde, Irak Kürdistanı'ndaki yeni gelişmeler, Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) ile Irak Kürdistan Demokrat Partisi (I-KDP) arasında varılan anlaşma, öğrenci örgütlerini olumlu yönde etkiledi. 18.12.1986 tarihinde biraraya gelen Avrupa Kürt Öğrenci Derneği (KSSE) ve Yurt Dışı Kürdistan Öğrenci Derneği (AKSA), geçmişteki durumun bir değerlendirmesini yaptılar. Bölünmüşlüğün halkı-

mızın mücadelesine verdiği zararı tartıştılar. Bugün şartlarının ortak çalışma için daha da elverişli olduğunu birlikte tespit eden iki örgüt, beraber yayınladıkları bildiriye şöyle diyorlar:

"Her iki örgütün delegeleri birlikte çalışmak ve yeniden bir olmak için ortamın oluştuğuna memnuniyetlerini dile getirdiler. Bu yaklaşımın ve uyumun Kürt ve Kürdistanlı öğrencilerin arasındaki birlik olacağını değerlendirdiler."

Yurt dışındaki Kürt öğrenci derneklerinin birlik yapmaları ve ortaklaşa çalışmaları, halkımızın özgürlük mücadelesi açısından olumlu bir gelişmedir. Aralarındaki sürtüşmeyi bir kenara bırakan ve ortaklaşa çalışma yapan Kürdistanlı öğrenciler, halkımızın mücadelesine daha büyük katkıda bulunabilirler. Onun mücadelesini uluslararası planda tanıtmaya ve ona destek bulmada önemli görevler üstlenebilirler.

Komelên Xwendekarên Kurdistan Lı Derweyi Welat Cıvina Yekitiyê Pêkanin

Komelên xwendekarên Kurdistan lı derweyi welat, pêş perçebûn dîji zîlm û zor ku lı ser gelê Kurd heye, tekoşinekê dijwar dan. Ji bo nasandina xebata gelê me karên hêja kîrîn, bî vi awayî piştgiriyekê xurt ji gelê xwe ra nişan dan.

Paş têkçûna şerê çekdari ya Kurdistanê Iraq, dî sala 1975'an da û bûyêrên siyasi ya paş vê, pêvçûna çekdari dî nav hêzên welatparêz da, tesîreke xirab danin lı ser xebata xwendekarên. Komelên xwendekarên parçê bûn, jar ketin, gelek asteng derket pêşiya wan.

Dî mehên dawî da ku dî nav hêzên welatparêz ya Kurdistanê Iraq da (YNK û KDP-I) tîfaqiyek pêkhat. Bî vê awayî, halûmercekê baş bo çekirîna yekiti dî nav komelên xwendekarên da pêkhat.

Dî 18.12.1986'an da Komela Xwendekarên Kurd lı Ewropa (KSSE) û Komela Xwendekarên Kurdistan lı Derweyi Welat (AKSA), bî hev ra cıvînekê çêkirin. Nava wan da lı ser bûyêrên pêşin, perçebûn û zîrarên vi bo xebata gelê Kurd, dan û standin çêbû. Herdu rêxistin dî belavokê da ku bî hevra neşîr kîrîn, usa dibêjin:

"Nûnerên herdu Komelan zor xweşxal bûn ku, giyani hevkarî û yekgirtin lı navbera rêzê xwendekarên Kurd lı derweyi welat peyda bûye."

Bêguman çekirîna yekiti û xebata şirîkî a xwendekarên Kurd, jî bo tekoşîna gelê me gelek bî sûd e. Komelên xwendekarên Kurd lı derweyi welat, tenê bî hevkarî û yekiti ve dîkarin xebata gelê me baştir bîdîn nasin û piştgirîya xurt bî xebata gelê me ra nişan bîdîn.

KOMKAR 14. Delegeler Kurulu Toplandı

KOMKAR 14. Delegeler Kurulu, 17/18 Ocak 1987 tarihlerinde "Daha güçlü bir KOMKAR", "Daha kitlesel Newroz eylemleri", "Halkımızın mücadelesiyle daha etkin bir dayanışma" şiarları altında toplandı.

14. Delegeler Kurulu toplantısının gündeminde, Genel Yönetim Kurulu çalışma ve mali raporlarının değerlendirilmesi, KOMKAR'ı güçlendirme kampanyası, Newroz eylemleri gibi bir dizi konu ve çalışma bulunuyordu. İki gün süren toplantıda, tüm çalışmalar değerlendirildi, yapıcı ve geliştirici öneriler sunuldu.

Genel Yönetim Kurulu'nun çalışma raporunda, 8. Kurultay'dan

buyana program ve Kurultay kararları doğrultusunda örgütsel alanda, gençlik ve kadın çalışmaları, yayın, Anadilde ders, radyo ve TV'de yayın, sosyal danışmanlık kampanyası alanında, eğitim, seminer ve kurslar, eylem birliği ve ortak eylemler planında, sömürgeci-faşist rejimi teşhir ve protesto kampanyaları, Dünya Barış Yılı çalışmaları, dış ilişkiler ve diğer çalışma alanlarına ilişkin yapılan çalışmalara yer verilmişti.

Kısa bir süre önce başlayan "KOMKAR'ı Güçlendirme Kampanyası" yönünde tüm KOMKAR üyesi birimlerde henüz istenilir düzeyde bir çalışmanın yapılmadığı, ancak kampanyanın başlatıldığı 9 birimde konan hedefin üzerine çı-

kıldığı görüldü. Bu, kimi birimlerdeki eksikliklere rağmen oldukça sevindirici bir gelişme. Bunun daha da geliştirilmesi, tüm KOMKAR birimlerine yaygınlaştırılmasının gereği dile getirildi.

1987 Newroz eylemlerinin daha kitlesel ve geniş yığınları kapsayarak kutlanması ve program olarak geliştirilmesinin de tartışıldığı Delegeler Kurulu toplantısında, birim ve merkez olarak tüm KOMKAR'lılardan daha aktif ve programlı bir çalışmanın beklendiği vurgulandı.

Oldukça başarılı geçen 14. Delegeler Kurulu toplantısında, genel olarak KOMKAR'da dinamikliğin, kendine güvenin ve iş yapabilirliğin geliştiği gözlemlendi.

KÜRDİSTANLI KADINLAR TOPLANTISI

20-21 Aralık 1986 tarihlerinde Köln'de, Federal Almanya ve Batı Berlin'de çalışan ve yaşayan Kürdistanlı kadınların katıldığı bir "Merkezi Kadınlar Toplantısı" yapıldı.

Toplantıya 30 kadın temsilcisi katıldı. Temsilciler, son iki sene içinde gerçekleştirilen kadın çalışmaları hakkında görüş belirttiler. Yapılan eksikliklerin altını çizerek, gelecek dönem çalışmalarını için düşünce belirttiler.

Toplantıya katılan temsilcilerin üzerinde birleştikleri nokta, merkezi bir kadın örgütünün (KOMJIN) oluşturulması oldu. Bunu gerçekleştirmenin erken olduğu gözönüne alınarak, gerekli ön hazırlıkların yapılması kararlaştırıldı. Bu ön hazırlıklar arasında ilk etapta KOMKAR'a bağlı dernek, komite ve çalışma gruplarında kadın komitelerinin oluşturulması için çalışmalara yardımcı olmak ve mevcut komiteler arasında koordineli çalışmayı gerçekleştirmek olduğu vurgulandı.

Önümüzdeki dönem çalışmalarına ilişkin çeşitli öneriler yapıldı. Bu çalışmalarını gerçekleştirmek amacıyla üç kişiden oluşan bir "KOMJIN Hazırlık Komitesi" oluşturuldu.

KOMKAR Merkez Yürütme Kurulu, toplantıya gönderdiği mesajda, KOMKAR'ın Kürdistanlı kadınların mücadelesine ve örgütlenme çabasına büyük değer verdiği ve desteklediği, kadınların olmadığı toplumsal bir mücadelenin başarıya ulaşamayacağı belirttikten sonra, "burada yaşayan kadınlarımızın sorunlarını bilince çıkartmak, çözüm yolları önermek, kadınlarımızın bilgi ve bilinç düzeyini arttırmak, Kürt halkının mücadelesiyle daha etkin bir dayanışma göstermek gibi görevlerin başarılmaması en başta kadın arkadaşlarımızın örgütlenmesiyle mümkün olacaktır"

deniyor.

Açıktır ki, bu görevlerin yerine getirilmesi Kürdistanlı kadınların daha

aktif, özverili ve kolektif bir çaba içine girmesine, birliklerini pekiştirmeye sıkı sıkıya bağlıdır.

Kürt Halkıyla Dayanışma Gecesi

KOMKAR'a bağlı Hamburg Kürdistan İşçi Derneği, 10. 1. 1987 tarihinde 9. olağan genel kurulunu yaptı. Genel kurul akşamı saat 18.00 de Hamburg Üniversitesi'nin salonunda "Kürt Halkıyla Dayanışma Gecesi" düzenlendi. Geceye 500 dolayında bir kitle katıldı.

Gece Ey Reqib marşı çalınarak saygı duruşuyla başladı. Dernek temsilcisi bir arkadaş yaptığı konuşmada Kürt halkının içinde bulunduğu durumu ve F. Almanya'da yaşayan Kürdistanlı göçmen işçilerin sorunlarına değindi.

Gecenin kültür programında yer alan ozan Seydo ve mahalli sanatçılar, Kürdistan'ın değişik yörelerinin türkülerini söylediler. Derneğimizin folklor

ekibi Kürdistan'ın değişik yörelerinden Kürt halk oyunlarını sundular. Hannover Kürdistan İşçi Komitesi'nin "Koma Azadi" çocuk korusu, Kürt halk türkülleri ve işçi marşları okudu. Derneğimizin tiyatro grubu ile Tiyatroya Azadi'nin sunduğu oyunlar kitlelerin beğenisini kazandı.

Geceye sık sık şu sloganlar atıldı:

- Bımrı koleti, biji azadi,
- Kahrolsun faşist cunta,
- Hoch die Internationale solidaritat
- Türk ordusu Kürdistan'dan defol,

Geç saatlere kadar süren gecemiz, disiplinli ve coşkulu bir şekilde sona erdi. Dernek üye ve sempatizanları bu konuda örnek bir çalışma ve fedakarlık gösterdiler.

BIJAR/ Hamburg

16 Ocak 1987 : DEMİR ÇELİK'TE EYLEM GÜNÜ

Sendikal mücadele, kışın hışmına, politik havanın gerginliğine ve seçim kampanyasına rağmen, 1987'nin Ocak ayında gelişerek sürdü: 35 Saatlik İş Haftası, toplu sözleşmeler ve işyerlerini koruma mücadelesi...

16 Ocak 1987'de başta Ruhr bölgesi olmak üzere, F. Almanya'nın birçok yerinde, IG-Metall öncülüğünde, işçiler çelik sanayiinde 20 bin işyerinin kapatılmasını protesto eden eylemler koydular. 16 Ocak'ta 70 bini aşkın çelik işçisi, tulumlarıyla, flamalarıyla eylemler, yürüyüşler düzenlediler. Birleştiklerinde nasıl önu almamaz bir güç oluşturduklarını gösterdiler.

Sorun nedir? Neden 70 bin işçi kışın amansız soğuşuna, eksi 15-20 dereceye rağmen yürüdüler?

Çelik işverenleri, önümüzdeki dönemde 20 bin işyerini kapatmayı düşünüyorlar. Bu da, diğer dallarda -transport, dağıtım, büro gibi- bundan dolayı kapanacak işyerleriyle birlikte 50 bin işyeri ediyor. Hatta örneğin, Hattingen'de olduğu gibi tüm şehir halkının kaderi şimdi THYSEN şeflerinin elinde.. Bugün 60 bin nüfuslu Hattingen'de Thyssen'e bağlı işyerlerinde 5 bin 230 işçi çalışıyor. Bu da, Hattingen'de çalışanların yüzde 30'una eşit. Bu rakam diğer dallardaki etkilenmeye daha da yükseklere tırmanıyor, Hattingen'in kaderini etkiliyor. Bu gerçekten hareketle bugün Hattingen'de SPD, Grüne, DKP ve hatta CDU'lular çelik endüstrisindeki işyerlerinin kapatılmasına karşı birlikte mücadele veriyor-

lar.

İşçiler, tüm kesimlerden, —kilise, demokratik örgüt ve partilerden— aktif destek görüyorlar ve çelik sanayinin kamulaştırılmasını talep ediyorlar.

Aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu 13 Türkiye ve Kürdistanlı örgüt, 16 Ocak eylemlerinden dolayı IG-Metall Başkanı F. Steinkühler'e gönderdikleri dayanışma telgrafında; "Çelik işçilerinin ve IG-Metall'in işyerlerini yoketmeye karşı mücadelelerinde yanlarında olduklarını" ve "Türk ve Kürt işçilerinin şimdiye dek olduğu gibi, bundan sonra da sendikal istemler ve 35 saatlik iş haftası mücadelesinde Alman arkadaşlarıyla birlikte olacaklarını" vurguladılar.

F. Almanya: SAĞ KOALİSYON YİNE İKTİDARDA

F. Almanya'da 25 Ocak 1987'de yapılan genel seçimler, iktidar değişikliğine yol açmadan sonuçlandı. Önümüzdeki 4 yıl boyunca da CDU, CSU ve FDP partileri tarafından oluşturulan koalisyon hükümeti işbaşında kalacak.

Yaklaşık 38 milyon seçmenin (tüm seçmenlerin yüzde 84,4'ü) oy kullandığı seçimlerde;

- CDU/CSU yüzde 4,5 oranında oy kaybederek yüzde 44,3;

- SPD yüzde 1,2 oranında oy kaybederek yüzde 37;

- FDP oylarını yüzde 2,1 oranında arttırarak yüzde 9,1;

- Yeşiller ise oylarını yüzde 2,7 oranında arttırarak yüzde 8,3 oranında oy aldılar.

Koalisyon ortağı partilerden FDP oylarını arttırırken, bir bütün olarak koalisyon hükümetinin oyları yüzde 2,4 oranında azaldı. Özellikle CDU ve CSU partileri açısından seçimler, iktidarda kalmakla birlikte açık bir yenilgi ile sonuçlandı.

Elbette bu duruma en başta onların izlediği gerici politika neden oldu. Ge-

çen 4 yıl boyunca gerici-liberal hükümet, diğer kapitalist ülkelere paralel olarak F. Almanya'nın da içine girdiği ekonomik krizin yükünü işçilerin, emekçilerin sırtına yüklemeye çalıştı. O, bir yandan ekonomik, sosyal ve demokratik haklarda kısıtlamalara giderek tüm çalışanların yaşam düzeyini düşürürken, diğer yandan da devletin kasasını tekellerin emrine sundu. Haklarını korumak için eyleme geçen işçilere ve onların birlik sendikası DGB'ye savaş açtı. Yasalarda yaptığı değişikliklerle grev hakkının kullanılmasını iyice zorlaştırdı. Böylelikle birkez daha işverenlerin yanında olduğunu işçilere gösterdi.

Yine bu dönem içinde ABD'nin silahlanmayı tırmandıran, savaş kışkırtıcı politikasına verilen destek iyice arttırıldı. Geniş halk kesimlerinden oluşan barış güçlerinin karşı çıkmasına rağmen, ABD'nin nükleer başlıklı füzeleri F. Almanya'ya yerleştirildi. Barış görüşmeleri önünde bir engele dönüşen yıldız savaşları projesine açık destek verildi. Sosyalist ülkelere yönelik saldırgan bir politika izlendi.

Milyarları dünyayı yokedeabilecek silahlara yatıran tekeller, işyerlerini kapatma gerekçesi olarak "parasızlık"ı gösteriyorlar. Buna karşı IG-Metall Başkanı Franz Steinkühler, Duisburg mitinginde şöyle diyordu: "Karar vermemiz gereken konu şudur: Ya yine milyonlar silahlanma için harcanacak, ya da yeni işyerleri açılacak.. Her kim ki, yeni işyerleri açma programı için paramız yok diyorsa, onların Yıldızlar Savaşı projesini hiç düşünmemeleri gerekir."

Gerçekten de sorun bu denli açık. Ya bizi yok edecek, dünyamızı bir felaketle karşı karşıya getirecek silahlanma yanlısı güçlerden yana olacağız, ya da tüm bu kötülükler karşı sendikal, ekonomik, sosyal ve demokratik kazanımları korumak ve geliştirmek isteyenlerin onurlu saflarında yer alacağız.

Öte yandan, yabancı işçilere ve ilticacılara yönelik ayrımcı politika giderek sertleştirildi. Onlar, ekonomik ve sosyal sorunların nedeni olarak gösterildi. Bu resmi politika yabancı düşmanlığının açık bir saldırganlığa dönüşmesine ve cinayetlere varmasına neden oldu. Neo-Nazi güçlere kan verildi. Yerli halkla yabancıların kaynaşması, ortak mücadelesi engellenmeye çalışıldı.

Gerici ve faşist diktatörlüklere verilen destek arttırıldı. Türkiye'deki faşist rejimle dostluk ilişkileri geliştirildi. Halklarımız üstünde estirilene baskı ve teröre, işkencelere, Kürt halkına yönelik katliamlara karşın, bu zorba rejim, Avrupa kamuoyu nezdinde aklanmaya çalışıldı. Bu konuda kendilerine alabildiğine destek verildi.

Genel nüfusun yüzde 7'sini oluşturan yabancılarla seçimlere katılma hakkı tanınmaması, seçimlerin önemini onlar açısından azaltmıyor. Bu, hem gerici ve faşist partilerin yabancı düşmanı, ırkçı görüşlerini seçim kampanyalarında dile getirmelerinden ve hem

(Devamı 19. sayfada)

F. Almanya:

İŞÇİ TEMSİLCİLİĞİ SEÇİMİ

Ali TAŞDEMİR (Sendikacı)

Bilindiği gibi FAC'nde her üç yılda bir İşyeri İşçi Temsilcileri (Betriebsrat) seçimi yapılmaktadır. Seçimler, her sefer olduğu gibi bu yıl da 1 Mart ile 31 Mayıs tarihleri arasında yapılacaktır.

Bu seçimlerin yapılması yasalarca güvence altına alınmış bir haktır. Söz konusu yasa, işyeri teşkilat yasasıdır (Betr VG). Bu yasanın birinci maddesi şöyle der:

de, bir işletme toplantısı (Betriebsversammlung) çağırısı yapılır. Bu çağırısı o işyerinde çalışan seçme hakkına sahip üç işçi ve memur, veya işyerinde temsil edilen bir sendika yapabilir. Bu toplantıda seçim kurulu oluşturulur.

Seçim kurulu, vakit kaybetmeden seçimi başlatır, yürütür ve sonucunu tespit eder. Seçim kurulu bu görevlerini yerine getirmese, seçme hakkına sahip en az üç işçi ve memur, veya işyerinde temsil edilen bir sendikandan başvurusu üzerine iş mahkemesi, yerine bir başka seçim kurulu görevlendirir.

"Genellikle sürekli çalışan seçme hakkına sahip beş işçi ve memurun bulunduğu ve bunlardan üçünün seçilme hakkına sahip olduğu işyerlerinde, işçi temsilcilikleri seçilir."

Mevcut işçi temsilcilikleri görev süresi sona ermeden, en geç sekiz hafta önce biri başkan olmak üzere seçme hakkına sahip olanlardan meydana gelen üç kişilik bir seçim kurulu görevlendirir. İşçi temsilciliği, seçimlerin düzgün bir biçimde yürütülebilmesi için gerekiyorsa, seçim kurulunun üye sayısını çoğaltabilir. Seçim kurulu üye sayısı muhakkak tek sayıdan meydana gelir. Her seçim kurulu üyesi için - mazeretli olduğu zaman yerini doldurabilmesi için - yedek üyeler de görevlendirilebilir. İşçi ve memurların birlikte çalıştığı işyerlerinde her iki gurubun seçim kurulunda temsil edilme şarttır.

İşçi temsilciliği olmayan işyerlerin-

Seçimden hemen sonra seçim kurulu açık olarak oyların sayımını yapar, oylama sonucunu bir tutanakla tespit eder ve işyerindeki işçi ve memurlara duyurur. Tutanağın birer sureti işverene ve işyerinde temsil edilen sendikalara gönderilir. Seçim kurulu görevini seçim yönetmeliğine göre yürütür. Tüm masrafları işveren karşılamak zorundadır. Seçim hakkını kullanma veya seçim kurulundaki görev nedeniyle çalışılmayan zamandan ötürü, işverenin işçi ücretinde indirim yapma yetkisi yoktur. Ayrıca seçim kuruluna seçilen kişilerin fesihten korunma yasası (KSchG) gereğince, iş aktarımının feshedilmesi söz konusu olamaz.

18 Yaşını doldurmuş olan bütün işçi ve memurlar, seçme hakkına sahiptir. Altı aydan beri aynı işyerinde çalışanlar ise, ister sendika üyesi olsun, ister olmasın seçme ve seçilme hakkına sahiptirler.

İşçi temsilciliği aşağıdaki genel görevleri yapar:

1- İşçilerin haklarını koruyan yasalar, kararname, kazadan korunma yönetmelikleri, toplu sözleşmeler ve işyeri antlaşmalarının uygulanmasına dikkat etmek,

2- İşyeri ve işyerinde çalışanların yararına önlemler alınmasını işverenden istemek,

3- İşçi ve memurların sorunlarını dinleyip, haklı gördüklerini işverenle görüşerek çözümlenmesini sağlamaya çalışmak. Söz konusu işçi ve memurlara görüşmelerin sonucu hakkında bilgi vermek,

4- Sakatların ve diğer korunması gereken kişilerin (hamile kadınlar, yaşlı emekçiler) sorunlarıyla ilgilenmek ve iş hayatına uyumlarını desteklemek,

5- Gençlik temsilciliği seçimlerini hazırlamak ve yürütmek. Bu gençlik temsilciliğiyle birlikte genç işçi ve memurların çıkarlarının korunmasına çalışmak,

6- Göçmen işçilerin işyerine alışmalarını ve onlarla Alman işçi ve memurların kaynaşmasını sağlamaya çalışmak.

İşçi temsilciliğinin önemi gözardı edilmemelidir. Çünkü üç yıl için seçtiğimiz işçi temsilcileri, biz işçi ve emekçilerin işyerinde patrona karşı hak ve çıkarlarımızı savunan temsilcilerimiz olacaklardır. Bunun içindir ki, hak ve çıkarlarımızı kim iyi savunuyorsa, milliyet ve cinsiyet farkı gözetmeksizin ilerici, demokrat ve devrimci adayları seçmeliyiz.

İşçi temsilciliği seçimlerinde birlik sendikamız DGB listelerinde aday olmak ve bu listelerdeki ilerici demokrat adayları desteklemek hepimiz için görev olmadır. Tabii sadece seçmek yetmiyor, kontrol da etmeliyiz. Gerçekten görevlerini yapıp yapmadıklarını, çıkarlarımızı doğrultusunda çalışıp çalışmadıklarını izlemeye devam etmeliyiz.

35 saatlik haftalık çalışma süresi istemi nedeniyle toplu sözleşme görüşmelerinin kızıması ve gerici-liberal koalisyona 4 yıl için yeniden hükümet oluşturacağı ve eski işçi düşmanı politikasını devam ettireceği gözönünde tutulursa, işçi temsilciliği seçimlerinin önemi daha da artıyor.

Yerli-yabancı, kadın-erkek, genç-yaşlı biz emekçiler omuz omuza mücadele etmeli, haklarımızı korumalıyız. Unutmayalım ki, milyonlar, milyonlerden daha güçlüdür.

Fransa:

SAĞ KOALİSYONUN YABANCILAR POLİTİKASI

S. Battal (KOMKAR-Fransa Başkanı)

Diğer Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da göçmen işçiler ağır sorunlarla yüzyüzedirler, zor koşullarda yaşamlarını sürdürüyorlar.

Gerici güçler, ekonomik krize, özellikle de işsizliğe göçmen işçileri gerekçe gösteriyorlar. Son yapılan seçim kampanyalarını yabancı düşmanlığı temelinde yürüttüler; iktidara geldiklerinde yabancılarla ilgili yasaları sertleştireceklerini açıkça söylediler. 16 Mart 1986 seçimlerinde sağ partilerin oluşturduğu koalisyon, bir dizi yasayı değiştirerek demokratik hak ve özgürlükleri bir bir budamaya başladı. Koalisyonun hışmına uğrayan yasalardan biri de Yabancılar Yasası oldu. Sosyalist ve Komünistlerin muhalefetine rağmen, 9 Eylül 1986'da koalisyonun sunduğu yasa tasarısı, oy çokluğuyla kabul edilerek yürürlüğe girdi.

Yeni hükümetin işçileri bakanı Charles Pasqua, bundan 15-20 yıl önce Fransız demokratlarına kan kusturan, terör estiren, faşist SAC örgütünün önemli sorumlularından biridir. Pasqua'nın ismi birçok skandala, kirli, karanlık işe bulaşmıştır. Şimdi Fransa'da güvenliği sağlamak, Charles Pasqua'nın görevidir.

"Pasqua Yasası" diye de adlandırılan bu yeni yasanın en belirgin özelliği yabancıların sınır dışı edilmesi için polise tam yetki verilmesidir. Daha önce yabancıları sınır dışı etme kararını adli makamlar verebiliyordu. Eski yasada kamu güvenliğini ciddi şekilde tehlikeye sokan yabancıların sınırdışı edilmesi öngörülüyordu. Yeni yasada ise, "kamu güvenliğini tehdit etmekten" bahsediliyor. Fakat neyin güvenliği tehdit ettiği açıklanmıyor, muğlak bırakılıyor. Polise keyfi davranma olanağı sağlanıyor.

Önceki yasada hakkında sınır dışı edilme kararı olan yabancıların 15 gün önce haberdar edilmesi öngörülüyordu. Yine yabancıların sınır dışı edilebilmesi için "Bölge Sınır Dışı Etme Komisyonu" olarak bilinen komisyonun bu kararı onaylaması gerekiyordu. Sözü edilen komisyon, kararı olumsuz bulduğu zaman, işçileri bakanlığı yabancıyı sınır dışı edemiyordu. Oysa yeni yasaya göre, komisyonun kararı ne olursa olsun, işçileri bakanlığı yabancıyı sınır dışı edebiliyor.

Eski yasada Fransa'ya giriş için yabancıların gerekli belgelere (vize vb.) sahip olması yeterliydi. Yeni yasa, buna, yabancıların yeterli geçim olanaklarına sahip olması şartını da ekliyor. Yasanın sahipleri bununla Fransa'ya kaçak işçi akını önlemek iste-

diklerini söylüyorlar. Gerçek amaç ise, göçmen işçilerin ailelerini yanlarına getirmelerini engellemektir.

rak bilinen ve aralarında FKP, SP, CGT ve CFDT gibi parti ve sendikaların da bulunduğu çok sayıda örgütün

Anılan kanundan önce, oturma kartı (müsadesi) hakkına sahip olanlar, sözkonusu kartı alabiliyorlardı. Sadece geçici oturma kartına sahip olan kişilere sürekli oturma müsadesi verilmeyebiliyordu. Oysa şimdi, sürekli oturma müsadesini hukuken hak etmiş kişiler de ilk müracaatlarında red cevabı alabilirler.

Önceki yasada bir Fransızla evli olan yabancıya 6 ay sonra oturma müsadesi veriliyordu. Yeni yasada bu süre 1 yıla çıkarılıyor.

Yeni yasa genel olarak bunları içermektedir. Yasanın parlamentoda kabul edilmesinden önce bile, kimi valilikler, keyfi davranarak henüz parlamentodan geçmemiş yasaya göre işlem yaptılar. Diğer bölgelerde ise, müracaatların yeni yasaya göre incelenmesi için işlemler oldukça yavaşlatıldı. Yeni yasanın yürürlüğe girmesinden bu yana ise, günde onlarca kişi sınır dışı ediliyor. Bir günde (18.10.1986) 107 Mali'li sınır dışı edildi. İçişleri Bakanı, listesi önceden yapılmış 1700 kişinin hemen sınır dışı edileceğini açıkladı. Sınır dışı edilenler erooin kaçakçılığı yapmakla, "terörist" olmakla veya Fransa'da gizli kalmakla suçlandılar. Bunların birer demagoji olduğu açık.

Altına çizmek istediğimiz bir başka konu ise, bu yasa ve uygulamalara karşı, ne ilerici Fransız güçlerinin, ne de göçmen işçi örgütlerinin ciddi bir muhalefet oluşturamamalarıdır. Özellikle göçmen işçi örgütlerinin sessizliği şaşırtıcıdır. Elbet sağ hükümetin yabancılarla yönelik saldırıları bunlardan ibaret değil.

KOMKAR Fransa, buna ilişkin yapılan tüm çalışmalarda üzerine düşeni yaptı. 17 ve 20 Haziran Çağruları ola-

imzaladığı çağrıyı imzaladı. 8 Temmuz da parlamentoda komünist milletvekillerinin düzenlediği toplantıya katıldı. 31 Ekim'de birçok örgütün birlikte düzenlediği yürüyüşe katıldı.

Gerici sağ hükümet, iltica hakkını da budamak istiyor. Bugün Fransa kimi güçlülere rağmen, iltica hakkının nispeten kolay tanındığı ülkelerden biridir. Fransa'da iltica statüsünü veren OFPRA'dır. (İltica Dairesi) OFPRA Dışişleri Bakanlığına bağlı özerk bir kuruluştur. Hükümetin hazırladığı, fakat parlamentoya henüz sunmadığı yasa tasarısı, bu yetkinin polise verilmesini öngörüyor. Yasa tasarısının içeriği henüz tam olarak bilinmiyor. Fakat amacın bu hakkı Fransa'da işleme hale getirmek olduğu açıktır.

İlerici ve hümanist Fransız örgütleri, bu yasa tasarısına sert tepki gösterdiler. Aralarında KOMKAR Fransa'nın da bulunduğu yüzlerce örgütün imzaladığı bir çağrı yayımlandı. Bir yıl boyunca Fransa çapında çeşitli eylemler düzenlendi. Son olarak 19 Ekim 1986'da Unesco'da yüzü aşkın örgütün katıldığı bir toplantı yapıldı.

İltica hakkı, ilticacıların sorunları vb. konularının görüşüldüğü toplantıya KOMKAR Fransa'yı temsilen de bir arkadaş katıldı.

Sağ hükümet, bu sert tepkiler karşısında yasa tasarısını meclise getirmeyi şimdilik ertelemek zorunda kaldı.

Sağ hükümetin saldırıları devam ediyor. KOMKAR Fransa, bu saldırılar karşısında göçmen işçi örgütlerinin daha duyarlı olmaları gerektiğine inanıyor. İnanıyor ki, geç kalınmış olunsada, bu konuda ciddi bir mücadele yürütülürse kamuoyu oluşturulursa, bu yasaların iptali olanaklıdır.

Heya kar ji destê min ware, ezêbixebitim. Wekî min got, her ku diçe xebata gelê Kurd ji firehî dibe. Êdi dinya gelê Kurd nasdike. Xebata gelê Kurd gava ber bi firehî here, û dinya pê bihesse, li parekî dinyayê da ji kedxwarî û xwinmijî wê bimre. Ber wi awayî ez serfirazim ku, di nav vê xebatê da me..

PIRS: Me sala 1986'an derbas kir. Despêka 1987'an e. Di vê salê da programa te çiye? Kerema xwe dikari vê derheqê da hin tiştan bêji?

ŞIVAN Û MELÎKE DI ŞEVEK DA

BERSIV: Bixwaz nexwaz, sal derbaz dibin. Wext nayê girtin. Ez bi xwe li ser salê nasekîm. Yanê li ku derê bîm, çî wextê bîm, di warê xebatê da imkan çêbibe, ez vê çaxê xebatê dikim. Lê madem wext sala rê dibe, bibêjim.

Sala çûyi da me çî kiriyê? Di sala 1986'an da me 2 kaset, plakek û videoyek çêkir. Dîgel van çûm pîr şevan ji. Pîr welatan geriyam. Gelek insanên delal dit. Wana hêviyek mezîn û tecrûbeyek giranbûha dan min, ku em kanîbîm êdi sala 1987'an baştir bîkî. Vê gavê di programa min da tiştên nû hene. Ez bawer dikim ku, hey Newroza 1987'a tiştên nû wê derkevin. Wek sêlkek, kasetekî zarokan, videoyek.. İmkanên me hebe, emê isal filmê Kurdi ji çêbîkî.

Programa min da tiştên din ji hene. Ji ber ku vê gavê me, ji bo amadekirina wan hin hazîriyek mezîn ne kiriyê, ber vê yekê ez naxwazim behsa wan bikim. Ez hêvidarim ku, isal ji bo gelê me wê hin ji baştir be.

PIRS: Wekî her sal, isal ji meha Adarê da, li Elmanya Federal û dewletên din newroz tîn pirozkirin. Tu dikani li ser giringiya pirozkirina Newrozê çend gotinan bêji?

BERSIV: Wekî em dîzanin mîletek di dirokê da, di pêvejokê dirokê demeke

dirêj da çê dibe. Wexta ev mîletan çê dibin, bi xwe ra ji gelek tiştan tînin. Wek her mîletek mîletê Kurd ji xwediye gelek qiyemetan e. Bi zmanê xwe, bi çanda xwe, bi tradîsyona xwe û bi tiştên din ve.. Ne Kurd tenê Newrozê piroz dikin. Her wek Newrozê mîletê din ji heye. Ew ji piroz dikin.

Newroz her wek em dîzanin cejnê berxwedanê ye. Gelê Kurd dema ku, li berxwedayê, pêşengiya Kawayê Hesinkar ji zordestiyê xilas bûye, ji vê rojê pêve Newroz piroz dîke. Lê iro em dibînin gelê Kurd di vê halê da ye. Newroz her wek çîqas şahiya me be, dilana me be, xweşiya dila be,

ke gelek fireh ji bo Newrozê bê kîrîn. Herkes piştgiri bike. Di vê warê da, divê Newroz bi serbilindiyê mezîn ve bê pirozkirin. Ji ber ku, dawiyê da wek mirov dixwaze piroz nebe, insan dilşkesti dibe û diêşe.

Her sal gerek e, ji sala din baştir bê pirozkirin. Bona vê ji wezîfa her kesiyê ku têkevin Newrozê. Wezîfa her hünermendê ji di Newrozê da beşdar bîbî. Hünermend û hozan werin Newrozê, stranekî bo Newrozê bibêjin; xwe baş hazîrbîkî programekî xweşik va Newrozê şahî bikî. Ji ber ku xelkê din ji tîn Newrozên me.. Em nişanê wan bîdîm ku, hünêrê me delal ê, hünermendên me ji hene...

PIRS: Heval Şivan, tu isal di şevên ku KOMKAR ji bo Newrozê amade dîke, beşdar dibî. Li ser van şevan birûbarweriya te çiye?

BERSIV: Belê ez beşdar dibîm. Di vê wari da KOMKAR organizasyoneke gelek bi tecrûbeyê. Ez kanîm bêjim ji her organizasyonê din baştir û cidîtir Newrozê amade dîke. Di wî warê da ez bi rasi kêfxweşim ku, tîm Newrozê KOMKARê. KOMKAR li çend bajarên Elmanya, Berlina Rojava, li Holland, li Fransa Newroz piroz dîke. 28'ê Sibatê li Paris; 7'ê Adarê li Münih; 14'ê Adarê li Kolnê; 22'ê Adarê Den Haag; 28'ê Adarê li Hamburg. 29'ê Adarê li Berlina Rojava şevên Newroz pîktê. Ez di van şevan da beşdar dibîm. Hêvidarim ku, em Newrozê hin baştir, delalîr û firetir piroz bikî. Ev ji daxwaziya min e. Ji ber ku salan e ez, vê tiştê dibêp ku, mesele hestîtiya xwe bigre.

Di vê warê da KOMKAR karekî baş dîke. Tiştên ku min nû bixwe kompozê kiriyê hene. Tiştên klasîkî ji heye. Ez dixwazim programa xwe da guhartin çêbîkîm. Wek strana klasîkî, strana politîkî, dirokî.. Tiştên ku gel jê hez dîke, dixwazim bo herkesî bibêjim. Ber vê ji ez ji bo Newrozê amade me..

PIRS: Ji xwendevanên me ra gotina te yê di hene?

BERSIV: Wekî min got, xebata gelê me da KOMKAR ji rolek mezîn dîleyize. Ji herketê Kurdistanê yek ji ev e. Helbet KOMKAR ji insanên me derhatiye. Ji bo vî piştgiriya insanên me dixwaze. Tev hevkarîya insanên me dixwaze. Ji ber vê yekê herkes çî destê wan tê di vê wari da xebat dîke, ku em li dawî da serfiraz bîbî. Daxwaziya min ji xwendevanên we eve ku, di vê warê da pîr ciddî bîsekîm; yanê ev xebat ciddîyetê dixwaze.

KOMKAR, Heval Şivan, em bona vê hevpeyivîne bi navê xwendevanên xwe û bi navê redaksiyonê gelek sipas dikin û di karên te yê hêja da serfrazîyê dixwazim.

ŞIVAN: Ez ji gelekî sipasî we dikim ku, vê imkanê hevpeyivîne da min. Serfiraz bî.

eleqatê insanan be ji, bi Newroz ve warekî da ji, iro meseleyê gelê Kurd tîn zman. Yanê em mîletek in. Qiymeta me delal ji hene. Dijmîn iro me xîstiyê qefesê. Nahêlin em ji wek gelê din serbest û azad bîjin. Wekî me got qiymeta Newroz ewqas bilind e, lê çî feyde..

Baştir e, em Newrozê li Kurdistanê da piroz bikî. Lê mana xwe ne ev e, gava em nikarin li Kurdistanê piroz bikî, Newrozê ji bir bikî. Ber vê yek li ku derê bîn, lazîm e çî destê me were emê bikî. Em Newroza xwe pîr baş û bi şahî bikî. Belkî, Newrozê da insanên me hevûdu dibînin, folklorê Kurdi, muzîqa Kurdi, orf û adetê Kurdi tîn axaftin. Meseleyê gelê Kurd tîn zman. Gelek xelkê din ji tîn guhdari dikin, me nasdikî. Newrozê me dibînin. Ew ji dilşa dibîm. Ji bo vê ji ez, hêvidarim ku, ji bo Newrozê kar û bar wê gelek bê kîrîn. Yanê pirozkirina Newrozê vazîfeya herkesî ye. Ne tenê vazîfeya siyaset e.

Lê di vê wari da lazîm e organize bê kîrîn. Ber vê ji, organizasyona çandî, kulturî û siyasî gava vê tiştê dikin, gerek e kesê din ji tev bîn, li der nemînin. Ew ne bi herketê da ji bîn, gerek sempatiya mîletê xwe bikîşînin. Gerek welatperwerbîn, Newroz perçeyekî wana ye ji.. Ne tenê perçek siyaset û organizasyona ye.

Ber vê awayî hêvidarim ku, xebate-

HALK TÜRKÜLERİNDE DERSİM İSYANI

1937 yılında başlayan Dersim ayaklanması 50. yılına girdi. Açıkır ki böyleli yıldönümlerinin sözkonusu toplumsal olayları ele alıp irdelemek bakımından önemi var. Böylece bu olayların eğer varsa bilinmeyen yönlerinin açıklığa kavuşması olanaklı hale gelebileceği gibi, yeni kuşakların onları hatırlamaları ve dersler çıkarmaları da sağlanmış olur. Hele de yıldönümü Dersim isyanı gibi tarihsel bakımdan oldukça kısa bir süre önce ortaya çıkmış ve kitle bilincinde hâlâ canlılığını korumakta olan bir olayla ilgilise bu yönde yapılacak çalışmaların önemi daha da artar.

Bilindiği gibi sömürgeci Türk burjuva yönetimi on yıllardır ki Kürt halkının giriştiği ayaklanmaların gerçek nedenlerini gizliyebilmek için yoğun çaba harcıyor. O, geçmişte bu ayaklanmaların tümünü "dış güçlerin bir oyunu", "sultanı geri getirmeye yönelik irticai hareketler" veya "reformlara karşı çıkışlar" gibi sunmaya büyük özen gösterdi, bugün yaptığı da odur.

Ne yazık ki geçmiş yıllarda ilerici ve devrimci hareket de kendisini bu yanlış anlayıştan kurtaramadı. Burjuvazinin paslı silahı Kemalizmin savları onları derinden etkiledi. Kürt isyanlarını doğuran gerçek nedenler bir kenara itilerek onlara bir çırpıda gericilik damgası vurulup işin içinden sıyrılmaya çalışıldı. Düne göre daha olumlu bir noktada bulunmasına rağmen devrimci hareket bugün de aynı yanlışlıkları şu veya bu ölçüde bünyesinde barındırıyor. Diğer taraftan ilericilik, hak, hukuk ve adalet üzerine mangalda kül bırakmayan pek çok "bilim adamı" veya prof. sıfatlı kişi, politikacı, aynı telden çalmaya devam ediyor. Devrimcilik ve sosyalizm adına ahkam kesip de Kürt halkının varlığını inkara devam edenlerin, Türkiye'nin yakın geçmişinde ortaya çıkan Kürt ayaklanmalarına burjuvazinin gözlüğüne takarak bakanların sayısı azımsanacak gibi değil.

Oysa Kürt halkı durup dururken ayaklanmadı. Bu ayaklanmalar öyle söylendiği gibi "dış mihrakların bir oyunu" falan değildi. Tersine uluslararası planda herhangi bir desteğe sahip bulunmaması Kürt hareketinin önemli zaaflarından bir tanesiydi. Aslında halkımıza karşı dış güçlerle işbirliği yapan ve onlardan destek alan, Türk hükümetinin kendisiydi. Gene Kürt isyanları "padişahlığı geri getirmeye yönelik irticai nitelikte" hareketler, veya "reformcu çalışmalara karşı Kürt ağalarının duyduğu bir tepkinin ürünü" de değildi. Kürt halkının Osmanlı yönetiminden memnun olması ve onu geri getirmeye çalışması için herhangi bir neden yoktu. Halkımız yüzyıllar boyunca Osmanlı'dan az mı çekmişti? Gene reformlar konusunda söylenenler de gerçeklerle bağdaşmıyor. Her şey-

MUNZUR ÇEM

den önce Mustafa Kemal yönetiminin Kürdistan'da herhangi bir reformcu çalışması yoktu. Olmayan birşeye karşı çıkış ta söz konusu olmaz doğal olarak. Üstelik Türk burjuva yönetimi daha cumhuriyeti kurduğu ilk günden itibaren ağalarla, şeyh ve dedelerle, aşiret reisleriyle birleşti; onlarla birlikte halkımızı ezip sömürdü. Bugün de aynı politika devam ediyor. Günümüzde Kürt ağalarının, şeyh ve aşiret reislerinin burjuva partileriyle, onların devletiyle ortaklaşa neler yaptıkları gözönünde değil mi?

Açıkır ki Kürt halkının giriştiği başkaldırı hareketleri çeşitli ekonomik, politik ve sosyal nedenlerden kaynaklanıyordu. Bu isyanlar, en başta Türk burjuvazisinin izlediği ırkçı-sömürgeci politikaya karşıydı. Halkımız jandarma ve polis baskısına, keyfi tutuklamalara, sürgünlere, ağır vergi ve öteki ekonomik sömürü yöntemlerine, herhangi bir ulusal demokratik hakkına saygı göstermeme politikasına karşı çıktığı için silaha sarıldı. Bunlar ulusal nitelikte ayaklanmalardı.

Zaten günümüzde isyanların bu niteliğini görüp saptamak öyle güçlükleri olan bir iş de değil. Olayların geçtiği dönemi, onun gerçeklerini kavrayanların görmemeleri için fazla bir neden olduğu kanısında değiliz. Kaldı ki yukarıda da değinildiği gibi Dersim hareketi üzerinden henüz elli yıl gibi kısa bir süre geçmiş bulunuyor. O günü yaşayan insanlarımızın çoğu hala hayattadır. O günün çocukları ile gençleri, bugünün ortayaşlı, yaşlılarıdır. Bu bakımdan da halkımız bu isyanla ilgili olarak canlı ve gerçekçi bilgilere sahiptir. Bu bilgiler, bu hareketi bilip tanıtmaya yarıyan en önemli kaynaklar arasında yer alıyor. Fazla miktarda olmasa bile Kürt yurtseverleri tarafından yazılmış eserler, bir çok yabancıların olayla ilgili olarak yazıp çizdikleri ile çok sayıdaki halk türkümüz de gene bu amaçla başvurulacak önemli kaynaklardır.

Halkımız Türkülerinde İsyanı Nasıl Dile Getirdi?

Yazının başlığından da anlaşılacağı gibi burada ayaklanmanın halk türkülerine ne şekilde yansıdığı konusu üzerinde durmaya çalışacağız.

Yeri gelmişken şunu da belirtmek gerekir ki yazılı edebiyatın gelişmediği ve okuma-yazma oranının yaygınlık kazanmadığı toplumlarda sözlü edebiyatın ve bunun bir parçası olan halk türkülerinin toplumsal olayları açıklığa kavuşturmadaki rolü oldukça büyüktür. Hele sözkonusu olaylarla ilgili olarak devletin çizdiği resmi çerçevede dışında her hangi bir görüşün dile getiril-

mesine olanak tanınmıyorsa, bu rolün önemi daha da büyür. Diğer taraftan yasaklama ve baskılar ne ölçüde ileriye giderse gitsin, bu yola başvuranlar, kitle denizinde olup bitenleri tümüyle denetim altına almayı başaramazlar. Halk kitleleri başka yollardan dile getiremediklerini türkülerine, söyleşilerine yansıtır, o yolla yaşatırlar.

Beri taraftan halk türkülerini kolektif bir niteliğe sahip oldukları ve genellikle de dar bir çevreye seslendikleri için oldukça objektiftirler. Açıkır ki herkes tarafından üç aşağı beş yukarı bilinen bir olayın olduğundan farklı biçimde yansıtılması, subjektif değerlendirmelerin onda önplana çıkarılması güçtür. Halktaki kolektif yargı ve denetleme gücü buna engel olur ve bu kurala ters düşenler tutunamaz, yaygınlaşamazlar. Genellikle halk ne düşünüyor, ne hissediyorsa onu olduğu gibi yansıtır. Elbette bu durum övgü ve yüceltmelere yer vermediği anlamına gelmez. Tersine halk türkülerinde sevilen kişi yüceltilir, ona büyük değer verilir. Ama somut olayın kendisi anlatılırken gerçek olanın dışına kolay kolay çıkılmaz, ona bağlı kalınır.

Gönül gel gezelim Dersim dağını,
Ne hoş memlekettir Eli Dersimin,
Seyran eyliyelim Sultan Bağını,
Ne hoş çiçekler var gülü Dersimin,
Nice padişahlar geldi cihana,
Bunu almak için düştü gümana,
Her birin bir çeşit attı bir yana,
Kesilmedi kalı kılı Dersimin.
Arslanlar yurdudur tilkiler girmez,
Gerçekler sırrıdır akıllar ermez,
Kürdistan gülüdür, zalimler dermez,
Onlara bağlıdır yolu Dersimin.
Kürdistan eline kim ki buluşur,
İmdada kavuşur hemen ulaşır,
Coşa gelip şimşek gibi satışır,
Etrafları yıkar seli Dersimin.
Kahramanı çoktur kılınc takınır,
Bütün Kürdistan'a yardım tokunur,
Havariçler yedi devlet sakınır,
Allahdandır kavi beli Dersimin.
Aşayiri cömert hakkın rahına,
Munzur dağı durmuş kibleğâhına
Tujik dağı derler onun şahına,
Atılır topları beli Dersimin.
Takinin Kürt Ahmet çeddi âlası,
Seidan Şeyh Hasan ondan binası,
Şükür, hakka geçmiş onun duası,
Cümleye üstündür eli Dersimin.

ALİŞER

1937-38 Dersim isyanı ile ilgili halk türkülerimiz de bu kuralın dışında değiller. Halkımız bu türkülerde ayaklanmayı değişik yönleriyle dile getiriyor. Ve bununla da bir bakıma isyanın tarihini anlatmış oluyor.

Dersim türkülerinde yurtseverlik duygusuna geniş yer veriliyor. Halkımız, bu türkülerde dile getirdikleriyle yalnızca somut olayları aktarmakla ye-

(Devamı 19. sayfada)

DI JİYAN, BERXWEDAN û TEKOSHINA ME DA NEWROZ

Karkerno, xebatkarno!
Welatparêzno, Birano!

Newrozek dîn disa nêzik dibe. Disa lı çiya û baniyên welatê me Kurdistan da wê agirê Newrozê geş bibe. Dilê keç û xortên me, kal û pirên me wê disa kele-kele be.

Lê welat hin di bin destê neyaran da ye. Dijmîne kole-dar bî hovitiyeke mezin êrişê ser gelê me dike, xwin dirje, mirovên me menfi dike. Lê ew çî dikin, bira bîkîn, nîkarin êdi hişyari û serhildana gelê me bisekinînin. Gelê me êdi dara azadiyê av dide. Dara azadiyê mezin dibe. Hêviya gelê me xurt e. Roj wê bêrn Newroz lı Kurdistanek azad û demokratik da wê piroz bîbîn. Pêşiya wê rastiyê kes nikare bisekine. Ew ne xeyal e.

Newroz iro bûye nişana berxwedan û tekoşina gelê me yê mêrxas.

KOMKAR, isal ji şevên pirozkiran Newrozê amade dike. Werin em bî gîştî keç û xort, kal û pir dî wan şevan da beşdar bin. Sîtanên azadiyê bî hevra bêjîn. Govendek xurt bî tevayî bigrîn. Bî hişyariya xwe, stran û govendên xwe, bî dengê def û zirne, bî yekitiya xwe ve tîrsek hin mezintir bî-xin dilê neyaran.

Werin dî refên deh hezaran da cihên xwe bigrîn. Mîl bî-dîn milê hev! Cihên ku Newroz tên pirozkirî lı jêrîn:

YAŞAM, DİRENİŞ VE MÜCADELEMİZDE NEWROZ

Kürdistanlı işçiler, emekçiler, yurtseverler!

Esaret ve zulmün karanlığının sona erişinin, özgürlüğün ve onurlu bir yaşamın, aydınlığın simgesi Newroz bayramı yaklaşıyor.

Halkımız bu anlamlı bayramına, her türlü sömürgeci zulme ve katliamlara karşı inançla, direnerek sahip çıktı, onu zor günlerde yüreğinde yaşattı.

Şimdi sıra bizde. Düşmana inat, esaret zincirlerine inat, bu onurlu geleneğe kararlıca sahip çıkalım. Newrozu başımız dik, yüreğimiz coşkulu karşılayalım. Onu özgürlüğe olan inancımız ve sevgimizle kutlayalım.

Gelin bu yıl da hep birlikte Kürt halkının geleneksel bayramı olan Newrozu birlikte kutlayalım. Birlikte türküler söyleyip, halaylar çekelim. Bilincimizle, biz de onbinlerin içinde yerimizi alalım.

Omuz-omuz, hep birlikte Newrozu şanlı mücadele geleneğine uygun bir şekilde kutlayalım. O'nu görkemli bir eyleme dönüştürelim.

Newroz'un yapıldığı yerler ve tarihleri şöyledir:

<p>ŞEMİ/ CUMARTESİ, 28.2.1987, 18.00 33, Rue grange aux belles 75010 PARIS (Maison des syndicats) --- Programm: ●ŞIVAN, SEYDO, ●Axaftın, Stran û Govend</p>	<p>ŞEMİ / CUMARTESİ 7.3.1987, 19.00 Deutsches Museum, Kongressaal Museuminsel 1 MÜNCHEN 26 --- Programm: ●ŞIVAN, DELAL ●Axaftın, Stran û Govend</p>	<p>ŞEMİ/CUMARTESİ, 14.3.1987, 19.00 Kölner Sporthalle, Messegelände KÖLN 21 --- Programm: ●ŞIVAN, SEYDO, EMEKÇİ ●Axaftın, Stran û Govend</p>
<p>YEKŞEM / PAZAR 22.3.1987, 15.00 Westeinde 15 AMICITIA, Den Haag --- Programm: ●ŞIVAN, SEYDO, ●Axaftın, Stran û Govend</p>	<p>ŞEMİ/CUMARTESİ, 28.3.1987, 19.00 Audi Max- Halle (Universität) Von Melle Park 4 HAMBURG 13 --- Programm: ●ŞIVAN, DELAL, EMEKÇİ ●Axaftın, Stran û Govend</p>	<p>YEKŞEM / PAZAR, 29.3.1987, 17.00 Konzertsaal der Hochschule der Künste Hardenbergerstr. 33 W. BERLIN (U-Bahn Zoo) --- Programm: ●ŞIVAN, KOMA AŞITI ●Axaftın, Stran û Govend</p>

Değerli Bir İnceleme Kitabı: KÜRTLER

İlk baskısı 1976 yılında iki cilt halinde yapılan Bazil Nikit'in KÜRTLER adlı kitabının 2. baskısı Özgürlük Yolu Yayınları arasında Temmuz 1986 da çıktı. Yeni baskısında kitabın iki cildi birarada bulunuyor.

Kürtler kitabının yazarı BAZİL NİKİTİN, Rusya'nın İran eski konsolosu, Paris Asya Derneği ve Etnografya Derneği üyesi, uluslararası Antropoloji Enstitüsü devamlı üyesi ve uluslararası Diplomasi Akademisi üyeliği yapmıştır.

Yazar, Kürtlerin kökeni, tarihi, kültürü, dili ve sosyolojik yapısıyla ilgili araştırmalar yapmış, bu konuda da öteki yazarların yapıtlarını incelemiş, Kürdistan'ın birçok bölgesini gezmiş. Dönemindeki Kürt aydınlarından da

bilgi alan Nikitin, sonuçta bu değerli eserini yazmıştır.

Kürtler ve Kürt ulusal hareketiyle ilgili birçok değerli bilgiyi içeren kitaba, Yazar, kendisinin Kürtlerle ilgili olarak ABD elçiliğine başvurusunu ve aldığı cevabı, Times ve Temps gazetelerinde Kürtler aleyhine çıkan yazılara yazdığı cevabı; Musul Sorunu İçin Kurulan Komisyon Raporu'ndan parçaları ve Şeyh Mahmud'un Milletler Cemiyeti Danışma Meclisi'ne yazdığı mektubu da kitabın sonuna eklemiştir.

Ekler ve zengin bir bibliyografya ile 568 sayfayı bulan kitabın fiyatı 20 DM dir. Kitaptan edinmek isteyenler, KOMKAR'dan temin edebilirler.

Helbestên Xwendevanan - Okuyucu Şiirleri

KÜRDİSTAN

Kürdistan kan ağıyor bugün!
Kara kara bulutlar çökmüş üstüne,
düşman her tarafını sarmış!
Kürdistan kan ağıyor bugün!
Yine düşman,
Ağrı,
Dersim,
ve Şeyh Sayit
katliamlarını hatırlattı!
Kürdistan kan ağıyor bugün!

Biliyorum Kürdistan'ım
çok yiğitleri şehit verdin!
Ovaların kızıl kana boyandı!
İnatla daha fazla yiğitleri yetiştirdin.
Ağlama, Kürdistan'ım ağlama,
artık ağlamak yakışmaz sana,
Yetiştirdiğin yiğitler seni kurtaracak!
Kurtulacağın günler çok yakın!

REZAN

İRO

İro,
gurên har hatine
daketına hewşê
çepa çepa devên wane
xwin dılop dıkin
ji nav dırana
dêla xwe dihejinin
wek qehpan
ji kêf û eşqan
hew dızanın ronahiya kera
her dombike
berf bager naqede
wê her zıvistan be
û êdi nayên ser hev
belavbûyi.
İro,
bend zincir kırıye
dest û pê
lı pışt heft derıyan da
serda ji dor ber
bı tanq û topan gırtine
hew dızanın
naqetin zincir
naşewıtın tanq
lê raman her azade
nav his û aqılan
baqlı xebat dimeşe
bê teşqele têne ba hev
usa ku

nerevin taldan
ew gurên har û reş
neqewırınin,
car dın
nebin xeterike mezın
her bê n kuştın
lı meydana şerê.
Usa ku,
êdi bıla neyê para
dewra berê...

DİLÊR

AYDINLIĞA DOĞRU

Bin yılın acısını çekiyorum
Güneşin doğuşunda, soruyorum ona:
Nerede Kürdistan diye ülkem..
Böyle devam edecek mi
Dörde bölünmüşlüğün?
Yeşil renkli dağları, ovaları
her dağın eteğinde akan suları..
Güzel günleri bekler
gelecekteki kuşakları..
Sömürgeci şimdiki onların ülkesi.
Gün gelecek
zafer onların olacak...

Hêjar/HAMBURG

X A Ç E R Ê Z

Jı Çep Ber Bı Rast

1/ Lı Kurdistana Tırkiyê da navê Serokê Serhıldana sala 1925'an... Nema, xilas. 2/ Lı Yekitiya Sovyet da navê mamosteki muzıqa Kurdi.. Navê zadeki. 3/ Zehf... Jı ewran tê erdê... Darê desta. 4/ (K) were serê herdu herfan, dı leyıştıkışık da berê şah dıde... Safi.. Xwişka bavê. 5/ Şixûl.. Heywaneki çolê ya pışt qalık (çepayi). 6/ Heywaneki hov..

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	S	E	Y	H	S	A			R	E	D	A
2	A	R	A	M								
3				B	A	M	A	N			Ç	O
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

Çeka jı xençerê mezıntr. 7/ Emrê fêêla ditinê.. Hezar qıram. 8/ Naveki jınan (çepayi)... Temamiya serçev (çepayi). 9/ Hevala mêran... Xwarına heywanan lı wır tê wala kırn.. Rex, kêlek (çepayi). 10/ Dı nivê zend û sermilê daye.. Qırık, sitû.

Jı Jor Ber Bı Jêr

1/ Navê kınceki mêran.. Diji nebêje. 2/ Çüyına ser dijmin... Dayika karê. 3/ Ne rast.. Jına ber malê. 4/ (O) bıkeve nava herdu herfan, berfa qalın ra dibêjn.. Dengê qırinê yê bı-lind. 5/ Mêrê mihê.. Pıştı bêderê dıkeve kadinê (çepayi). 6/ Ev sala ku em têda ne.. Ne hındık. 7/ Naveki mêran... (R) were dawıya herdu herfan, jı çiyayên piçûktır ra tê gotın (çepayi). 8/ Navê goştê ku havinê (meya) penêr jê çêdibe (çepayi)... Belê (çepayi). 9/ Jı sê wextê rojê ra dibêjn... Ciyê ku dıkan lê bı rêzın. 10/ Genimê hêrayi... Heywanek... (K) were dawıya herdu herfan, dıbe heywaneki pinê (çepayi). 11/ Hacetê şer.. Nıft jı hundırê wê dıkışe. 12/ Xwarıneke tuj... Jı mıntıqeki Kurdistanê ra dibêjn.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	M	E	C	B	U	R	I	S	K	A	N	
2	A	V	A		Ê	Ş		K	A	S	E	
3	L	I	R	E	T		E	F	Û	Ê	Ç	
4	D	N	E	Z		T	A	R	I			
5	A		K	A	N	I		N	I	Z	A	R
6	R	E	P	A	N	Û	S	E	R			
7	I	R	O	D	E	S		K	I	N		
8	E	R	A	Z	E	H		Ş	B	A		
9	E	B	A	A	W	A	Z	I		R		
10	X	E	Z	E	B		T	Û	N	I	S	I

Bersiva hêjmarê berê →

DERSİM İSYANI (Baştarafı 16. sayfada)

tinmiyor, karşı karşıya gelen güçleri tanıdığını ve onların istemlerinin neler olduğunu iyi bildiğini de ortaya koyuyor.

Örneğin, 1920 yılında Koçgiri'de gerçekleştirilen silahlı direnişin önderlerinden olup yenilgiden sonra Dersim'e geçen, 1937'de katledilinceye kadar da oradan ayrılmayan Kürt aydını ALİŞER'in söylediği ve o tarihten bu yana dilden düşmeyen şu türkünün sözleri yurtseverlik düşüncesinin ne ölçüde yaygın olduğunun bir göstergesidir. Bu da gösteriyor ki ayaklanma günleri gelip çattığında halk "birşeyden anlamaz" durumda değildi.

Çatışmaların en uzun sürdüğü, en güçlü direnişin sergilendiği yer olan LAÇ DERESİ Türküsü'nde cesurluğu ve savaşkanlığı ile gerçek bir simge haline gelmiş olan İvis'in ağzından ise ayaklanma şöyle tanımlanıyor:

*Bra pêrodê na qewxa aşire niya,
Mirevê Kırmancan û zalmanê
Tırkano,*

*Destê xo ra xo mecêrê,
Sar marê qolaye vano,*

Döğüşün kardeşler! Bu aşiret kavgası değil, Kürtlerle zalim Türklerin hesaplaşmasıdır bu, Ellerinizi bağlayıp durmayın, Herkes küçültücü sözler söyleyelim bizim için.

Hozat mıntukasında 1937 yılında öldürüldüğü ana kadar silahı elden bırakmayan güçlü silahşör; Bahtiyar Aşireti ileri gelenlerinden Şahan Ağa türküsünde de benzeri belirlemelerde bulunuyor:

*Ax de biye biye na be ma biye!
Şahinê mı qolêde xo gureto,
Şiyo basqinê alaiye;
Vano, "tersa mı sarê mı tolde kûyo,
Kouinê Dersim'de nêmano çêna û
cêniye."*

Ah oldu oldu bize oldu bunlar, Şahin'im bir kol almış, Alay baskınına gitmiş, "Korkarım ki ben ölürsem, Dersim'de ne kız kalır ne de kadın" diyor.

Görüldüğü gibi burada Şahin öldüğü takdirde Dersim'in yenilgiye uğrayacağı endişesi dile getiriliyor. Halk namus konusuna büyük önem verdiği için de bu olumsuz durumu "Dersim'de ne kız kalır ne de kadın" cümlesiyle ifade ediyor.

Aynı türkünün bir başka yerinde ise Şahin'in ölmesinden sonra ortaya çıkacak durum için şöyle deniliyor:

*Ax de biye biye, Şahinê mı biye,
Şahinê mı ke merdo nêmerdo,
Şikiyo tulsimê Kırmanciye.*

Ah oldu oldu, Şahin'im olan oldu, Şahin'im öldü öleli,

Kırılmış tılsımı Kürtlüğün.

... Halk türkülerinde devletin yasaları na yöneltilen bu acımasız saldırı, devlet yöneticilerinin ismi verilerek ve onların yasaları eleştirilerek açık biçimde dile getiriliyor;

*Şahın vano, ' Qederê canê xo
bızanê,
Ma sero cêrenê qanunê kafir i."*

(Sürecek)

DÜZELTME

Gazetemizin 91. sayısında "Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı" başlıklı yazımızın son paragrafında eylemi düzenleyenler arasında yanlışlıkla UKSYE yerine "SOKSE" yazılmış. Düzeltir özürdileriz.

F. ALMANYA SEÇİMLERİ

(Baştarafı 4. sayfada)

de yabancıların, demokratik ve hümanist Alman örgüt ve kuruluşlarının bu eşitsizliğe karşı seslerini daha da yükseltmelerinden de açıkça görüldü. Eşit haklar için seçimler öncesi yapılan eylemler eskiye oranla arttı ve daha geniş kesimlerin desteğini gördü. Aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu 11 Türkü-yeli ve Kürdistanlı demokratik örgüt, ortak bir açıklama yayınlayarak, eşit haklar istemini dile getirdiler. İlk elden yabancılara yerel seçim hakkının tanınmasını talep ettiler.

Önümüzdeki 4 yılda emek, barış ve yabancı düşmanı politikaya karşı mücadele gündemde olacak. Barış ve demokrasi yanlısı yerli ve yabancı tüm güçlerin birlikte ve daha etkin bir mücadele yürütmeleri gerekiyor. Uzun ve çetin mücadeleler sonucu kazanılmış demokratik hak ve özgürlüklerin korunabilmesi bunu zorunlu kılıyor.

WEŞANÊN NÛ – YENİ YAYINLAR

●KÜRTLER

Bazil Nikitin

Özgürlük Yolu Yayanları, 570 sayfa 20 DM.

●HATIRATIM

Vet. Dr. Nuri Dersimî

Roja Nu Yayınları, 221 sayfa, 12 DM.

●Die Drei Glatzköpfe, Masal

Arab Schamilov

Komkar Publikation, 90 sayfa, büyük boy 7 DM

●ALIKO und BUSSARD, Hikaye

Baran

Komkar Publikation, 6 DM

●Eine kritische Untersuchung der Schulbücher aus der Türkei,

Hasan Polat

Komkar Publikation, 18 seite, 1 DM

●NÛBAR

Ahmedê Xani.

Weşanên Roja Nû, 80 Rûpel, 6 DM

●MEVLÛT

Mela Ehmedê Batê

Weşanên Roja Nû, 64 Rûpel, 5 DM

●RÎYA AZADÎ / CİLT I, (1-40), 40 DM

●DENGÊ KOMKAR / CİLT I (1-35), 35 DM,-

●DENGÊ KOMKAR / CİLT II (36-75), 35 DM

●ROJA NÛ / CİLT I (1-12), 40 DM

●ZOZAN, Kasetê Video, M. Baksi, 50 DM

●WELATÊ ME KURDISTAN, Kasetê Video M. Baksi, 40 DM

Deng û bahs ji Kurdistan

Lî Kurdistanê Îran û Iraqê da şerê çekdari ya hêzen welatparêz, ji qona-xên cur bî cur derbas bû, heya iro domkir û domdike.

Hêzen pêşverû yê herdu perçeyên Kurdistan, anegori halûmerc şevyeyekî şerê çekdari bikar anîne û bî vê awayî derbê mezîna lî dijmin dane. Bo nûmune: Lî Kurdistanê Îranê da hêzen pêşverû pêşda, bî şeweyê cepheyî û niv-cepheyî diji rejim şer dikirin, niha bî şeweyê partizani şer dikin. Lî Kurdistanê Iraqê da ji niha hêzen pêşmerge lîgel şerê partizani, ji bo firehkirina navçeyên azadkiri, bî gel va êriş dibir ser dijmin.

Dî van demên dawî da, şerên gelek dijwar dî nava kolonyalîstan û pêşmergeyan da çêbû û rojnameyên Tirkîyê ji behsa van kîrîn. Em xulasyayê van şeran lî jêrê neşîrdikîn.

Kurdîstana Îran

Rejîma kevneperest a Xumeynî dibêje ku: "Kurdîstan ketiye bin kontrola dewlet." Lê gotîna wan ne rast e. Yê ku lî Kurdistanê da hatiye guhartin, zêdebûna bîngêhên nîzami (eskerî) ye. Hejmarê bîngêhên nîzami gihiştê 3 hezar -ku pêşda 2 hezar bûn-. Rejîma xwînwar a Xumeynî ji bo êrişkirina lî ser Iraqê, gelek hêz anîye Kurdistanê. Ev yekê ji nişan dide ku, dewlet lî Kurdistanê Îranê da jar bûye.

Jî Nîsan 1986 heya Çîriya Pêşîn 1986 (qasî 6 meh) bilançoyê şerê pêşmergeyan diji rejim bî vê cureyê:

Zîrarê Dijmin:

- 1- 1060 kuştî, 564 birindar û 190 dil (esir),
- 2- Ruxandîna û bî destxistîna 33 bîngêhên nîzami, ji aliyê pêşmergeyan,
- 3- Têkşikandîna 155 arebe, bî destê pêşmergeyan,
- 4- Têkşikandîna 26 heb çekên giran û niv-giran, ji aliyê pêşmergeyan, Destketiyê Pêşmergeyan:
- 1- 514 heb tîfeng, 2- 105 hezar fişeng, 3- 1626 heb şarjor, 4- 356 heb bombayê destî, 5- 30 heb arpîci, 6- 259 heb roketa arpîci, 7- 7 heb topê havan, 8- 27 heb çekên giran, 9- şe-

witandîna bî sedan sanduq fişeng, tanker, petû (battaniye) hwd.

Zîrarê gelê Kurd:

Jî pêşmergeyan 85, ji gel jî 66 kes şehîd bûn.

Her ûsa dî 156 operasyonê da zîrarê dijmin nehatiyê zanîn û 92 ças bî çekên xwe va, xwe teslimê pêşmergeyan kîrîn.

Kurdîstana Iraq

Dî demên dawî da hêzen pêşmerge, derbê mezîna lî dijmin xistin ku, ew derbên herî mezîna bûn yê salên dawî.

Lî navçeyê Behdînan da, pêşmergeyên PDK-I êrişkirin ser bîngêhên dijmin. Jî dijmin gelek kes kuştin, birindar kîrîn û bî dil girtin. Her ûsa gelek bîngêhên nîzami ket destê pêşmergeyan, rîya tîransîtê yê Tirkîyê-Iraqê çend caran ket kontrola pêşmergeyan.

Çalakiyên pêşmergeyên Yekîti Nîştîmanî Kurdistan (YNK) jî, ji Tîrmehê 1986 vîrda bî vê cureyê:

- * Êrişkirin lî ser palayîşgahê (rafinerî) Kerkûkê,
- * Rêvabîrîna bajarê Şanga û 300 serbaz hatin bî dil girtin.
- * Bî destxistîna qîşlayê Karêze bî hemû çek û muhimat va,
- * Ji bo rîzgarkirina bajarê Mavat, pêşmergeyan êrişekî mezîna lî ser dijmin kîrîn. Rejîmê şovîn a Saddam, bona ku Mavat nekeve destê pêşmergeyan, gelek hêz şand navçeyê şer. Dî

dawiya şer da pêşmergeyan karîna, 3 balafirên cengî (şerker) bîxînin, 1500 serbaz bikujin û bî dehan serbaz ji bî dil bigîrin. Gelek çek û muhimat ji ket destê pêşmergeyan.

* Dî 26.10.1986' an da dijmin, êrişkir ser pêşmergeyan. Lê ji ber berxwedanê pêşmergeyan icbarî paşve kişîya. Dî vî şerê da pêşmergeyan ji dijmin 100 kes kuştin.

* Paş vê şerê, 3 hezar pêşmerge dî 26.10.1986' da êrişek mezîna anîn lî ser bîngêh û tesisên dijmin lî navçeyê Kerkur û Hewlêr da. Dî vê êrişê da:

- 1- 3 birên nîft û palayîşgah ku dî rojê da 430 hezar bermil (varil) nîft dîpalavt, hatin ruxandîn,
- 2- 16 bîngêhê dijmin ketin destê pêşmergeyan,
- 3- Tesisên televizyon ya Kerkuk û Hewlêr, gelek bîngêh û tesisên nîzami hatin ruxandîn.

* Dîktatoriya nijadperest ya Baas, ji bo tolê girtin (intiqa), bî balafirên cengî, tank û topan va êrişekî mezîna anîn lî ser navçeyên azadkiri. Pêşmergeyan dilêr, bî xurtî berxwedan û êrişê dijmin tîkşikandîn. Dî vê şerî da pêşmergeyan 9 helîkopter xistin û 25 arabayê nîzami şîkandîn. Jî dijmin gelek serbaz kuştin ku, ji van 160 cendek dî meydana şer da mabû. Her usa 17 arabe, 10 topê havan, 10 rakal, 6 doşke, 3 heb BKC û gelek çek û muhimat ketin destê pêşmergeyan.

Dî van şeran da 40 pêşmerge şehîd û 10 pêşmerge ji birindar bûn.

Mercên aboneti: 6 mehi 10 DM, salî 20 DM.

Abone şartlari: 6 aylîk 10 DM, yûllîk 20 DM.

Hesap-No. Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

DEME
KOMKAR

Xwedi: Federasyona Komelên Karkerên
Kurdîstan lî Elmanya Federal
Navnişan: 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35 - 37
Elmanya Federal
Berpîrsiyar: N. Ateş

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR -
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
N. Ateş
Druck: Eigendruck